

ОПОРНІ КАФЕДРИ МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ – НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЦЕНТРИ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ЛІКАРІВ

Проф. С. І. Ткач, проф. К. І. Бодня

Харківська медична академія післядипломної освіти

Наведено основні напрямки роботи опорних кафедр медико-профілактичного факультету Харківської медичної академії післядипломної освіти як науково-методичних центрів підготовки висококваліфікованих лікарів.

Ключові слова: опорні кафедри, післядипломна освіта.

ОПОРНЫЕ КАФЕДРЫ
МЕДИКО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА
ХАРЬКОВСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ
ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ –
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ЦЕНТРЫ ПО ПОДГОТОВКЕ
ВИСОКОКВАЛИФИЦИРОВАННЫХ ВРАЧЕЙ

Проф. С. И. Ткач, проф. Е. И. Бодня

Приведены основные направления работы опорных кафедр медико-профилактического факультета Харьковской медицинской академии последипломного образования как научно-методических центров по подготовке высококвалифицированных врачей.

Ключевые слова: опорные кафедры, последипломное образование.

THE SUPPORT CHAIRS OF MEDICAL PREVENTIVE
DEPARTMENT OF KHARKIV MEDICAL ACADEMY
OF POSTGRADUATE EDUCATION
AS THE SCIENTIFIC AND MEDICAL
CENTERS OF ADVANCE EXPERIENCE
FOR TRAINING HIGHLY SKILLED PHYSICIANS

S. I. Tkach, K. I. Bodnja

The main directions of the support chairs of medical preventive department of Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education as scientific and medical centres of advance experience for training of highly skilled physicians were presented.

Key words: support chairs, postgraduate education.

Серед 26 опорних кафедр ХМАПО найбільша кількість припадає на медико-профілактичний факультет — 9 (34,6 %). Це кафедри гігієни праці та професійної патології, дезінфектології та профілактики внутрішньолікарняних інфекцій (ВЛІ), загальної та комунальної гігієни, епідеміології, інфекційних хвороб, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, клінічної імунології та мікробіології, клінічної лабораторної діагностики, медичної паразитології та тропічних хвороб.

Усі опорні кафедри факультету проводять різноманітні види робіт, що спрямовані на вдосконалення форм та методів їх діяльності як науково-методичних центрів. Так, у 2011–2012 навчальному році кафедрами було проведено 18 нарад із завідувачами і викладачами однопрофільних або суміжних кафедр. На цих нарадах обговорювалися та приймалися рішення з різних питань, серед яких були:

- удосконалення методології та різноманітних форм викладання клініки, діагностики різних хвороб (за результатами проведення показових занять);
- обов'язкове включення в програми циклів нових наказів МОЗ України, протоколів та стандартів надання медичної допомоги хворим;
- сучасні професійно-освітні вимоги до навчання лікарів-інтернів та підвищення рівня їх підготовки;
- необхідність підвищення якості підготовки лікарів на суміжних кафедрах із питань інфекційних хвороб, туберкульозу, професійних захворювань (згідно з новими наказами МОЗ України);
- стан підготовки підручників для слухачів закладів післядипломної освіти, у тому числі національних підручників;
- особливості викладання різних розділів програм за фахами та впровадження в навчальний процес сучасних наукових досягнень (наприклад, кафедра інфекційних хвороб обговорювала особливості викладання гострих

- кишкових інфекцій, сучасні підходи до їх терапії та профілактики);
- проблеми післядипломної підготовки лікарів різних спеціальностей у сучасних умовах та організація безперервного навчання студентів, інтернів і лікарів за різними спеціальностями в Україні;
- шляхи та методи вдосконалення професійної та педагогічної майстерності викладачів, підготовка викладачів профільних або суміжних кафедр за різними фахами;
- необхідність узгодження з опорними кафедрами ХМАПО програм та навчальних планів циклів, які проводять профільні кафедри;
- необхідність розробки навчальних посібників, електронних підручників та інших методичних матеріалів для підвищення ефективності самостійної роботи інтернів та лікарів відповідно до вимог кредитно-модульної системи;
- підготовка та проведення науково-практичних конференцій, семінарів-нарад, майстер-класів тощо;
- упровадження в навчальний процес дистанційних форм навчання, нових методик, методичних рекомендацій, навчальних і навчально-методичних посібників, монографій, розроблених викладачами опорних, профільних або суміжних кафедр;
- можливість спільного видання з профільними або суміжними кафедрами навчальних посібників, підручників, монографій, а також статей дидактичного напрямку.

Наради були проведені з викладачами профільних або суміжних кафедр, а також із профільними НДІ у Харкові, Чернігові, Сумах, Києві, Вінниці, Тернополі, Черкасах. Така форма проведення нарад є доцільною і корисною, оскільки дає змогу ширше обговорювати актуальні питання.

У 2011–2012 навчальному році опорними кафедрами факультету проведено 53 показових лекцій, практичних та семінарських занять (17 занять кафедрою інфекційних хвороб, 10 — кафедрою медичної паразитології та тропічних хвороб, по 3 заняття — кафедрами гігієни праці та профпатології, загальної та комунальної гігієни та дезінфектології та профілактики ВЛІ, 4 заняття кафедрою клінічної імунології, рештою кафедр — по одному заняттю).

Проводячи показові лекції, семінарські та практичні заняття, викладачі використовували різноманітні методики:

- із застосуванням мультимедійних засобів відображення інформації з наявними прикладами, які пов'язані з практичною діяльністю та потребами лікарів (кафедри гігієни праці та профпатології, медичної паразитології та тропічних хвороб, клінічної імунології та мікробіології);

- проблемного завдання, що створює можливість урахувати різні спеціальності слухачів (кафедри гігієни праці та профпатології);
- у формі круглого столу і майстер-класів із використанням реальних прикладів, що дає змогу засвоїти й закріпити необхідні знання кожному лікарю (кафедри гігієни праці та профпатології, дезінфектології та профілактики ВЛІ, епідеміології, інфекційних хвороб, медичної паразитології та тропічних хвороб);
- у формі лекції — візуалізації (демонстрації), в яких широко реалізується принцип наочності (кафедри загальної та комунальної гігієни, клінічної лабораторної діагностики).

Показові заняття проводили як у межах стаціонарних циклів, так і виїзних (Луганськ, Чернігів, Дніпропетровськ, Южноукраїнськ, Кременчук, Запоріжжя, Суми, Херсон, Сімферополь, Донецьк, Полтава, Чернівці). Слід зазначити, що на 4 кафедрах проведено майстер-класи, а на кафедрі медичної паразитології та тропічних хвороб проведено лекції в межах прес-конференції та круглого столу. Методики проведення показових занять далі обговорювалися на нарадах та впроваджувалися в педагогічний процес.

Із метою вдосконалення організації та методики підвищення якості підготовки лікарів різних фахів:

- проводилися нові цикли тематичного удосконалення (ТУ) або нові семінари (кафедрами загальної та комунальної гігієни, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, епідеміології, інфекційних хвороб, гігієни праці та профпатології, медичної паразитології та тропічних хвороб);
- у навчальному процесі під час проведення різних циклів використовувалися матеріали патентів, розроблені викладачами опорних кафедр (кафедрами гігієни праці та профпатології, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, медичної паразитології та тропічних хвороб);
- проводили підготовку викладачів профільних кафедр на циклах спеціалізації, ПАЦ, ТУ (кафедрами гігієни праці та профпатології, загальної та комунальної гігієни, клінічної лабораторної діагностики, інфекційних хвороб);
- викладачі опорних кафедр факультету підвищували свою кваліфікацію на циклах ТУ, ПАЦ, спеціалізації у ХМАПО (кафедра гігієни праці та профпатології), проходили навчання в межах програми ВОЗ (кафедра епідеміології), брали участь у роботі конференцій та конгресів за кордоном (США, Італія, Росія, Румунія — кафедри епідеміології, медичної паразитології та тропічних хвороб), у французько-українській медичній програмі обміну фахівців медицини та фармації

- з метою ознайомлення роботи медичних закладів Франції та Нідерландів (кафедра клінічної імунології та мікробіології);
- проводився обмін навчально-методичною літературою з профільними та суміжними кафедрами (кафедри гігієни праці та профпатології, загальної та комунальної гігієни, лабораторної діагностики, інфекційних хвороб);
 - готувалися лекції для мультимедійної презентації (кафедри гігієни праці та профпатології, загальної та комунальної гігієни, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, клінічної лабораторної діагностики, клінічної імунології та мікробіології, медичної паразитології та тропічних хвороб);
 - проводили лекції з використанням інтерактивної дошки (кафедра імунології та мікробіології);
 - використовувалися програми за типом SMART-системи (кафедри загальної та комунальної гігієни, клінічної імунології та мікробіології), методика застосування комп'ютерної програми «Аналітика» (кафедра клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації);
 - здійснювалося дистанційне навчання лікарів на сторінках фахового журналу (кафедра епідеміології);
 - проводилося дидактичне наповнення ДК «Хроматографічні методи аналізу» (кафедра клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації). Застосовувалися нові українські та міжнародні стандарти й атласи цифрових мікрофотографій із лабораторної діагностики, а також навчальні відеофільми, комп'ютерні програми (кафедри клінічної лабораторної діагностики, медичної паразитології та тропічних хвороб);
 - створювалися державні нормативні документи (кафедри загальної та комунальної гігієни, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, медичної паразитології та тропічних хвороб);
 - проводили рецензування методичних рекомендацій, нових навчальних планів та програм, навчальних посібників, звітів лікарів, НДР, надавали відгуки на дисертації та автореферати кандидатських та докторських дисертацій, статті (кафедри гігієни праці та профпатології,

клінічної лабораторної діагностики, загальної та комунальної гігієни, інфекційних хвороб, медичної паразитології та тропічних хвороб, клінічної біохімії, судово-медичної токсикології та фармації, імунології та мікробіології). Усього надано 81 рецензію.

Викладачами опорних кафедр факультету за 2011–2012 навчальний рік видано й упроваджено в навчальний процес 12 навчальних посібників, 2 підручники, 6 методичних рекомендацій, 1 монографію та 9 патентів, 5 опорних кафедр готують національні підручники.

Викладачі опорних кафедр брали участь у складі робочої групи МОЗ України в розробці проекту «Перелік професійних хвороб», «Інструкція до переліку професійних хвороб», «Положення про профпатологічну службу» (кафедра гігієни праці та профпатології). Брали участь у міжнародних наукових програмах. Наприклад, у Програмі боротьби з лейшманіозом (кафедра медичної паразитології та тропічних хвороб), у роботі спеціалізованих рад (кафедри клінічної біохімії, гігієни праці та профпатології, судово-медичної токсикології та фармації). Окрім того, брали участь у підготовці та проведенні регіональних науково-практичних конференцій, семінарів-конференцій, семінарів-нарад, міжнародних семінарів, прес-конференцій, круглих столів, Всеукраїнської студентської олімпіади з інфекційних хвороб, тематичних семінарах (кафедри інфекційних хвороб, медичної паразитології та тропічних хвороб, епідеміології, гігієни праці та профпатології, дезінфектології та профілактики ВЛІ, імунології та мікробіології). Виступали на сторінках газет, на телебаченні (кафедра медичної паразитології та тропічних хвороб). Слід зазначити, що регіональні науково-практичні конференції організовували й проводили в різних регіонах України (Харків, Чернігів, Суми, Херсон, Сімферополь, Рівне, Кременчук, Запоріжжя, Черкаси, Луганськ).

ВИСНОВКИ

Викладачами опорних кафедр медико-профілактичного факультету проведено різноманітну роботу, націлену на вдосконалення форм та методів роботи опорних кафедр як науково-методичних центрів із підготовки висококваліфікованих лікарів різного фаху.